

Motion om att utveckla ungas färdigheter i att påverka - Linda Karhinen m.fl.

Fullmäktige 17.06.2021 § 79

Linda Karhinen och 12 andra ledamöter lämnade en motion där de föreslår att man utreder möjligheten att utveckla de valbara ämnen som erbjuds i högstadiet och erbjuda högstadieeleverna kurser som introducerar våra unga i demokratiska verksamhetssätt och även uppmuntrar dem att utveckla sina kunskaper i att påverka. Inspiration kan sökas av exempelvis projekten "Korso vaikuttaa" och "Korso valittaa" i Ruusuvuori högstadium i Vanda.

Beslut Fullmäktige antecknade motionen för kännedom.

Svenska utbildningssektionen 08.12.2021 § 62

856/12.00.01/2021

Beredare: Specialplanerare Daniel Silén, daniel.silen(at)sipoo.fi, undervisningschef Riikka Strandström, riikka.strandstrom(at)sipoo.fi och undervisningschef Hannu Ollikainen, hannu.ollikainen(at)sipoo.fi

Korso valittaa och Radikaali toivo-verksamheten i Vanda

Tanken med Korso valittaa-klubben och Radikaali toivo-valfria ämnet i Vanda är att få elever att vara verksamma. Korso valittaa-klubben, från vilken Radikaali toivo-valfria ämnet växte fram ur, bildades från gräsrotsnivån i samarbete mellan bildkonst- och omgivningslära läraren och eleverna. Centrala tanken i klubbens aktivitet är att göra konkreta saker, som att organisera insamlingar, grunda och sköta om en äng vid skolan eller att delta i demonstrationer. I Ruusuvuori koulus klubbaktivitet har barnen en möjlighet att samarbeta med olika föreningar och beslutsfattare i Vanda stad. Korso valittaa-klubben har uppmärksammats av myndigheter och beslutsfattare, som har skickat en inbjudan till klubben eller svarat på klubbens inbjudan att diskutera om för klubben viktiga frågor.

I Sibbo finns inte en fullständig identisk verksamhet till Korso valittaa-klubben eller Radikaali Toivo-valfria ämnet. Radikaali toivo-valfira ämnet är uppbyggt på följande sätt i Ruusuvuoren koulu:

- Alla skolans sjundeklassister väljer en kurs, som varar i två år 90 min i veckan. Radikaali toivos kurser är 2 åvt tillämpande och fördjupande valfria ämnen till 8-9 klassister.
- Lärare bestämmer över innehåller i kurserna och tillämpar kursens innehåll med eleverna.
- En del av kurserna förverkligas tillsammans med utomstående aktörer.

Delaktighet, påverkansmöjligheter och demokratisk verksamhet i Sibbos grundskolor

Unga och barn har möjligheten att påverka i skolans angelägenheter genom elevkåren och i elevkårens styrelse. Unga kan i större utsträckning påverka i frågor som har att göra med utbildning och ungas angelägenheter genom kommunens ungdomsfullmäktige.

I Sibbo finns flera kommunens och skolans egna, regionala och nationella gemensamma verksamheter, vars syfte är att öka barnens och ungas påverkansmöjligheter. Fastän en fullständigt identisk modell med Vandas Ruusuvooren koulus verksamhet inte finns.

Enkäten hälsa i skolan 2021: Delaktighet i Sibbo 8 och 9 klasserna

Känner att kan påverka vissa saker i livsmiljö, %

74,9 % (2019 73,5%) av pojkarna och 65,3 % (2019 72,7%) av flickorna

Ingår i en grupp eller en gemenskap som är viktig för honom/henne, %

66,9 % (2019 72,9%) av pojkarna och 54,2 % (2019 67,4%) av flickorna.

Upplever sig inte vara en viktig del av vare sig skolgemenskapen eller klassgemenskapen, %

5,9 % (2019 9,7%) av pojkarna och 13,7 % (2019 15,2%) av flickorna.

Känner att kan eftersträva sådant som är viktigt, %

78,8 % (2019 84%) av pojkarna och 63,7 % (2019 67,6%) av flickorna.

Delaktighet och demokratisk verksamhet i läroplanen

Delaktighet och demokratisk verksamhet är viktigt i utbildningen i Sibbo. Dessa värden betonas i läroplanen och dagligen i klassrummen. Ämnen och annat som har att göra med påverkansmöjligheter behandlas i skolan, bl.a. i samhällslära, i valfria ämnet företagsamhet och i skolmöten, där alla skolans elever deltar i, samt med att ordna välmåendetimmar vars mål är att få ungas röst att bli hörd.

Undervisning av valfria ämnen i Sibbo

I Sibbo vill man betona ett mångsidigt utbud som sträcker sig över flera läroämnen och främjar samarbetet dem emellan samt samarbetet mellan lärare. I Sibbo har man velat satsa på de valfria ämnena och därför erbjuds det betydligt fler valfria timmar i årskurs 7–9 i Sibbo än vad som är fastslaget i den nationella timresursen (3 åvt).

Syftet med de valfria ämnena är att fördjupa och utöka elevens kunskaper enligt elevens val. I planering av dessa ska elevernas intressen beaktas. Även lärarnas styrkor och intressen kan påverka urvalet av ämnena. Utbudet av valfria ämnen kan variera efter läsårs och skola. De lärare som undervisar i ett valfritt ämne ansvarar för att eleverna och vårdnadshavarna får information om målen, innehållet samt bedömningskriterier. Sibbos grundläggande utbildningens läroplan möjliggör att erbjuda valbara ämnen med anknytning till att utöka elevernas möjligheter att påverka.

Ungdomsfullmäktige

Alla 13-20 åriga sibbobor kan söka till ungdomsfullmäktige. Ungdomsfullmäktigeperioden 2019-2021 bestod av 14 unga sibbobor. Den nya ungdomsfullmäktige väljs i december 2021.

Politikernas fadderskola

Sibbo har 15 grundskolor och 2 gymnasier. I början av fullmäktigeperioden 2017-2021 delgavs medlemmarna i den svenska och finska sektionen sina egna fadderskolor. Medlemmarnas uppgift är att fördjupa sig i den delgivna

skolans verksamhet, läsårsplan, skolans vardag osv. Utbildningssektionens medlemmar arbetar över språkgränserna i par och fördjupar sig i den egna skolan. Skolorna och politikerna väljer själva hur de vill arbeta. Faddrarna har fungerat som en viktig länk mellan skolan och beslutsfattarna.

Elevkårsstyrelsen

Genom elevkåren har eleverna möjligheten att få sin röst hörd i frågor som berör dem, samt att vara med att utveckla skolgemenskapet.

Elevkårsstyrelsen utvecklar interaktionen och samarbetet mellan eleverna, såväl som interaktionen och samarbetet mellan alla aktörer inom skolgemenskapet. Elevkårsstyrelserna kan vara med när barnens röst och åsikt är viktigt för kommunen eller skolan. Elevkårsstyrelsernas insyn i frågor hörs bl.a. vid beslutstagandet av arbets- och lovtider.

Stödelevsverksamhet

Målet med stödelever är att främja uppförande som tar andra i beaktande, skapa skolgemenskap, förebygga ensamhet och öka ungas delaktighet i skolan. Stödelevernas uppgift är att förbättra elevtrivseln och hjälpa nya elever att anpassa sig till skolan, och vägleda dem till skolans regler. Varje 7 klass har som fadderelever 3-4 stödelever. Stödeleverna ansvarar även för valet av dagsverksmål och strävar till att längs året hitta på trevlig aktivitet, t.ex. 9-klassisternas 100 dagar kvar av grundskolan-festen. Under våren ordnas det Hyvän mielen-temavecka, samt avslutningslunch åt 9-klassisterna. Stödeleverna väljs under mars-april genom intervjuer bland de frivilliga som har ansökt.

Förtroendeelev verksamhet

Vid början av läsåret i Sipoonjoen yhtenäiskoulu väljer varje klass en förtroendeelev och hens ersättare. Förtroendeeleven har följande uppgifter:

- Förtroendeeleven fungerar som informatör och medlare mellan eleverna och läraren, samt övrig personal.
- Ombesörjer elevernas rättstrygg.
- Hjälper klassföreståndaren.
- Till följande uppgifter väljer förtroendeeleven elever från klassen som hjälp:
 - planering och förberedelse av klassresa och andra resor.
 - organisering av fester, marknader och andra evenemang.
- Strävar till att hjälpa med att upprätthålla arbetsro och skapa en klassanda.
- Klassernas förtroendeelever deltar i elevkårsstyrelsens verksamhet.

Gutsy Go HUB -projektet

På hösten 2021 började i alla svenska högstudier en treårig Gutsy Go HUB-projekt, som är ett projekt som förstärker delaktighet och gemenskap. Gutsy Go HUB fokuserar på att förebygga mobbning och främja gemenskap. Elevernas deltagande och deras lösningar på problem har en central roll i Gutsy Go-metoden. Unga sibbobor har under hösten 2021 gjort över 30 olika fredshandlingar, bl.a. med att organisera olika aktiviteter till boende i serviceboende, barn i daghem, yngre elever, kommuninvånare m.m.

Grön flagg-verksamhet

Lukkarin koulu och Boxby skola är Grön flagg-skolor. Grön flagg inspirerar barn och unga till att genom handlingar lära sig och få information om hållbar utveckling. Ett tema åt gången utvecklar barnen och unga tillsammans med lärare och vårdnadshavare den egna anläggningens

vardag till att bli hållbarare. Samtidigt tänker vi fram lösningar till miljöproblemen och gemensamma, samt de egna påverkansmöjligheterna blir kända. Konkreta handlingar inspirerar till ett hållbart liv.

Kestävän kehityksen tiimi

I Sipoonjoen yhtenäiskoulu fungerar en elevgrupp, vars uppgift är att hjälpa skolans elever till att förankra handlingssätt för hållbar utveckling, samt till att upprätthålla kännedom om miljövänliga handlingssätt. Elevgruppen är öppen för alla, oberoende årskurs. Gruppen har möten flera gånger under läsåret och ordnar i mån av möjlighet olika aktiviteter med temat hållbar utveckling.

Alla med - elevvårdens läsårstema

Elevvårdens tema i Sibbos grundskolor för andra året i rad är Alla med. Under covid19-pandemin är temat särskilt aktuellt, men det är även aktuellt oberoende tid, plats och samhällsförlopp. Målet under temaåret är att förstärka elevernas förankrande i deltagande aktiviteter och till skolan genom att eleverna får ansvarsuppgifter, varefter eleverna upplever sig vara en viktig del av skolgemenskapet. Exempel på aktiviteter är:

- Rastis/Välkkäri-verksamhet: eleverna ordnar rastprogram, lekar och spel. Eleverna sköter om skolans lekutrustning.
- Eleverna ansvarar för mottagandet av nya elever
- Sipoonlahdens "Nopean toiminnan joukot", dvs. eleverna sköter om små reparationsuppgifter i skolan.

Sipoonlahden koulus Nopee-tiimi

Nopee-tiimi är en verksamhetsmodell utvecklad av Sipoonlahden koulus lärare. Med i Nopee-tiimi är tillsammans ca. 90 elever (2021) och de tar hand om gemensamma saker, efter elevens egna styrkor och intresseområden. I Nopee-toiminta deltar eleverna i uppgifter, som kombinerar flera läroämnena i konkreta handlingar. Eleverna kan gå med i "tiimin" efter eget intresse. Exempel på teams är Nopee Ecodeco-, rast- och To Do-teams. Nopee-tiimi har även arbetat utanför skolan i samarbete med olika aktörer med överenskomna uppgifter.

Regnbågscafé

På hösten 2021 började i Sipoonjoen yhtenäiskoulu en regnbågscafé, som dras av skolkuratoren och läraren. Cafét är ägnat åt unga som hör till köns- och sexualitetsminoriteter, samt deras vänner. Målet med sammankomsterna är att erbjuda unga en trygg miljö för gemensamma diskussioner och aktivitet. Unga kan t.ex. föra fram egna anmärkningar om skolvardagen.

Åtgärder

Barn och ungas deltagande och delaktighet är viktiga teman och skall vara centrala i skolans verksamhet. Ett kontinuerligt mål är att öka deltagandet och utveckla olika former för deltagande utgående från elevernas egna önskemål. I Sibbo och i Sibbos skolor finns det flera verksamheter för att öka deltagande. Väsentligt är att öppna upp skolornas olika verksamhetsmodeller för alla Sibbos skolor, elever och personal. När verksamhetsmodellerna förs fram till allas kännedom, får vi goda tips för modellens ibruktagande i andra skolor. Varje verksamhetsmodell fungerar inte lika väl i varje skola och det är viktigt att eleverna får påverka delaktighetsmodellen i deras egen skola och beslutet för verksamhetsmodellen.

Det finns orsak i kommunen att främja dialogen för verksamhetsmodellen mellan barn och unga samt politiker och tjänstemän, varefter barnens och ungas åsikter skulle i större omfattning komma till tjänstemännens och politikernas kännedom. T.ex. kunde Sibbo köra igång en fullmäktiges ordförandes eller kommundirektörens frågetimme, eller motsvarande åtgärder. I planeringen av Nickbys centralpark utnyttjades deltagande budgetering. Barn och unga kunde fås att medverka genom en liknande deltagande budgetering i frågor gällande hela kommunen och enskilda skolor.

Utbildningstjänsterna fick 2018-2021 av Utbildningsstyrelsen beviljad projektfinansiering för FN Agenda 2030-projekt. Elevernas delaktighet är en viktig del av Agenda 2030-verksamhetens förverkligande i skolorna. I alla Sibbos grundskolor bekantar vi oss med alla årskurser i vissa Agenda 2030-mål. Syftet är att fundera, vad målen betyder och hur de kunde uppnås. Eleverna lär sig att uppskatta kulturell och språklig mångfald, respektera principerna i hållbar utveckling och eleverna hjälps till att växa upp till världsmedborgare.

Ifall statligt understöd, som stöder elevernas delaktighetsverksamhet kan ansökas om, kommer Sibbos utbildningstjänster att ansöka om understödet. Eftersom ökandet av barnens och ungas deltagande och delaktighet är ett viktigt mål och tema.

Elevernas aktivare deltagande och ökandet av delaktighet påbörjas på våren 2022 och läsåret 2022-2023. Som mål fastställs att utförligare förankra delaktighetsmål. Som en av utbildningstjänsternas bindande mål år 2023, förslår vi, att varje skola har en ny verksamhetsmodell som ökar delaktighet. Ökandet av delaktighet kommer även att tas i beaktande i grundskolornas läsårsplaner 2022-2023.

Föredragande

Svensk undervisningschef Ollikainen Hannu

Förslag

Utbildningssektionen beslutar om att ge följande svar till bildningsutskottet och vidare till kommunstyrelsen och fullmäktige.

Elevernas aktivare deltagande och ökandet av delaktighet påbörjas på våren 2022 och läsåret 2022-2023. Som mål fastställs att utförligare förankra delaktighetsmål. Till en av utbildningstjänsternas bindande mål till 2023, förslår vi, att varje skola har en ny verksamhetsmodell som ökar delaktighet. Ökandet av delaktighet kommer även att tas i beaktande i grundskolornas läsårsplaner 2022-2023.

Behandling

Beslut

Svenska utbildningssektionen godkände enhälligt föredragandes förslag.